

Statenbrief

Aan Provinciale Staten

Onderwerp	Stichtse Landbrief - 650 jaar provincie Utrecht
Datum	25-06-2024
Documentnummer	UTSP-1074195744-2582
Van	Elsbeth van Dijk
Telefoonnummer	+31641798489
E-mailadres	elsbeth.van.dijk@provincie-utrecht.nl
Domein/opgave	KCK
Team	TKA
Portefeuillehouder	CvdK
Bijlagen	Geen

Geachte leden van Provinciale Staten,

Essentie / samenvatting:

Op 9 november 2022 hebben Provinciale Staten motie 92 – 650 jaar Stichtse Landbrief aangenomen, waarin zij opdracht gaven deze bijzondere gebeurtenis in 2025 te herdenken en vieren. Op 17 mei 2025 is het 650 jaar geleden dat de Stichtse Landbrief werd uitgegeven, een historisch moment dat wordt gezien als het begin van een meebeslissende standenvertegenwoordiging (Statenvergadering) in de provincie Utrecht. In deze Statenbrief wordt weergegeven welke resultaten de werk- en adviesgroep geboekt hebben, wat de stand van zaken is betreft de programmering en communicatie, en welke vervolgstappen er de komende tijd worden gezet.

Inleiding:

Samen met onze collega's en partners uit de samenleving zijn er stappen gezet in de voorbereiding en realisatie van de viering van 650 jaar [Stichtse Landbrief](#). Onder voorzitterschap van de commissaris van de Koning (cvdK) is in 2023 een adviesgroep samengesteld. Hans Adriani en Martine van der Velde, leden van Provinciale Staten, maken deel uit van deze adviesgroep. Ook oud-Statenleden Ted Dinklo en Arthur Kocken (initiatiefnemer van de motie) nemen deel aan zowel de advies- als de werkgroep. De werkgroep, voorgezeten door Herman Sietsma (voormalig provinciesecretaris), bestaat uit diverse leden van verschillende organisaties zoals Het Utrechts Archief, het Centraal Museum en de Universiteit Utrecht. In het afgelopen halfjaar heeft de werkgroep ideeën verzameld en een voorlopig programma ontwikkeld. Voor de uitvoering van de activiteiten hebben Provinciale Staten €600.000 beschikbaar gesteld.

Kernboodschap met doelgroep en doelstelling

De afdeling communicatie heeft in samenwerking met de werkgroep een kernboodschap geformuleerd. Met de activiteiten willen we de doelgroep nieuwsgierig maken naar het vormgeven van de provincie en hen bewust

maken van hun invloed in het democratische proces. Dit jubileum biedt een kans om gezamenlijk de democratie te vieren en vooruit te kijken naar verdere ontwikkelingen in de provincie Utrecht.

We hopen de betrokkenheid bij de lokale en regionale democratie te vergroten en een dieper begrip te creëren van de rol van de provincie. Het doel is om mensen bewust te maken van hun invloed op de besluitvormingsprocessen die hun omgeving beïnvloeden. De doelgroep van de viering en bijbehorende activiteiten omvat alle Utrechters, met een specifieke focus op de toekomstige generatie.

Drie doelstellingen

- Viering van het 650-jarig bestaan van de vertegenwoordigende democratie
- Herdenking en aandacht voor de Stichtse Landbrief als begin van de democratie
- Reflectie op en borging van de ontwikkeling van de representatieve democratie

Stand van zaken en programmering

In de motie zijn verschillende opties gegeven voor mogelijke partners en activiteiten. Bij de invulling zijn zoveel mogelijk partners betrokken, omdat 650 jaar provinciale democratie niet alleen de provincie aangaat, maar ook gemeenten, musea, oudheidkundige verenigingen, bibliotheken, etc. Daarnaast worden ook vertegenwoordigers van de van oudsher standen betrokken, zoals de kapittels en kerken (eerste stand), de ridderschap (tweede stand), en de steden Amersfoort, Montfoort, Rhenen, Utrecht en Wijk bij Duurstede (derde stand). Het programma geeft een indruk van de geplande activiteiten; verdere details en invulling worden nog uitgewerkt.

Inmiddels zijn de volgende onderdelen vastgesteld:

- Tentoonstellingen in het Utrechts Archief en het Centraal Museum, met andere musea die overwegen de Stichtse Landbrief te belichten in exposities.
- Publicatie van een nieuwe versie van het boek "Wij en onze opvolgers zullen iedereen recht doen" door Dr. Renger de Bruin in april 2025. Het betreft een geheel herziene heruitgave van een eerdere publicatie met daarin nu ook aandacht voor de ontwikkelingen van de laatste 20 jaar in het provinciaal bestuur.
- Toevoeging van het venster "1375: Stichtse Landbrief" aan de [Regiocanon Utrecht](#). Gerealiseerd op 17 mei 2024.
- Lezingen in gemeenten met oudheidkundige verenigingen.

Momenteel worden de volgende zaken uitgewerkt:

- Uitgave van een Utrecht magazine in samenwerking met Museum Dorestad en Het Utrechts Archief.
- Activiteiten in de Utrechtse bibliotheken.
- Series posters met historische striptekeningen voor alle gemeenten.
- Ontwikkeling van een historische fietsroute.

In het onderwijs worden de volgende initiatieven ontwikkeld en onderzocht:

- Een PR-actie voor basisonderwijs in samenwerking met Landschap Erfgoed Utrecht (LEU).
- Een lesbrief voor docenten maatschappijleer en uitbreiding van activiteiten voor jongeren op het Provinciehuis, zoals debatoefeningen in samenwerking met ProDemos.
- Interactieve activiteiten te organiseren voor MBO, HBO en universiteit om studenten te betrekken bij maatschappelijke vraagstukken en een brug te slaan tussen jongeren, politiek en maatschappij.
- Scholieren uit de provincie wordt de gelegenheid geboden om de tentoonstelling in Het Utrechts Archief te bezoeken, als onderdeel van een lesprogramma voor maatschappijleer en geschiedenis (bovenbouw VO).

Toekomststoel

Samen met de werkgroep Toekomststoel uit Provinciale Staten wordt verkend hoe jongerenparticipatie kan worden bevorderd. Daarnaast verkennen we met de Universiteit Utrecht hoe de belangstelling en betrokkenheid van jongeren bij de Utrechtse politiek vergroot kunnen worden. Wij zullen u bij de verder uitwerking van deze plannen direct betrekken.

Viering Stichtse Landbrief

Op 17 mei 2025 zal het Domplein in Utrecht het toneel zijn van een middeleeuwse markt, en mogelijk ook van een middeleeuwse optocht. Beide activiteiten zijn in ontwikkeling. Tegelijkertijd zal in de stad en in zoveel mogelijk gemeenten met een beiaard het carillon worden bespeeld met een speciaal te componeren melodie. De Stichtse Landbrief zal deze dag tentoon worden gesteld in Het Utrechts Archief.

Op 17 mei 2025 zijn de aula van het Academiegebouw (de meest waarschijnlijke locatie van uitvaardiging in 1375) en de Domkerk gereserveerd. In de Domkerk zal 's ochtends de officiële herdenkingsbijeenkomst plaatsvinden, met sprekers die met name ingaan op de historische, actuele en toekomstige betekenis van democratie en rechtsstaat. Uiteraard is er die ochtend ook aandacht voor een muzikale en/of theatrale benadering van het thema. Hetzelfde geldt voor een publieksbijeenkomst in de Domkerk gedurende de middag.

Communicatie

Na interne communicatie over de viering zal de website begin juli online worden gezet (www.provincie-utrecht650.nl) en volgt verdere externe communicatie. Met steun van een extern bureau zijn de vormgeving, huisstijl, logo, beeldmerk, website en social media accounts ontwikkeld. Het voorlopige programma bevat de hoofdlijnen, maar veel moet nog worden uitgewerkt in concrete acties en verplichtingen. Zodra het programma meer concreet is brengen wij een nieuws- en persbericht uit.

Vervolprocedure / voortgang:

Op 25 september is er een PUB bijeenkomst over de stem van de Toekomst. Ook daar zal verbinding worden gelegd met de Viering van de Stichtse landbrief en jongerenparticipatie. Dit onderdeel wordt in samenwerking met betreffende organisaties nader uitgewerkt.

Wij nodigen u uit eventuele suggesties of reacties op de voorgenomen activiteiten hetzij rechtstreeks aan de projectorganisatie, dan wel aan uw leden in de adviesgroep ter kennis te brengen.

Wij nemen ons voor u rond de jaarwisseling 2024/5 opnieuw te informeren, dan zoveel mogelijk met een geconcretiseerd programma.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen